

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Безпарламентарна ера.

«Що стало ся у Відні? — не знаємо».

Таке написала на днях Bohemia в статті «По компромісі» на вид факту, що Кольман Сель з готовою угодою вернув до Пешту, не поваливши гр. Туна і не віддавши керми управи в Долитавщині німецькій лівіци.

А мабуть «щось» стало ся і те «щось» виявляє ся звільна. Іменно виявляє ся нині вже дуже виразно, що рішаючі сфери перейшли над кабінетом бар. Хлюмецького і гр. Штірка радикально до дневного порядку, яко над таким, що не давав ніякої поруки ні на поправу внутрішньої ситуації в Австрії, ні на переведенє угоди з Угорщиною. Виявляє ся, що рішаючі сфери віднесли ся з повним довірем до гр. Туна і клерикально-февдално-славянської парламентарної більшости. Виявляє ся, що гр. Тун уповномочений, перевести не лише угоду з Угорщиною, але і програму правниці. Виявляє ся, що державна рада буде скликана в осени лише для вибору делегації і ричалтового одобреня угорської угоди. Виявляє ся, що для знищеня евентуальної обструкції буде октройований новий регулямін. Виявляє ся, що до осени гр. Тун буде управляти при помочи Weirath-у правниці (екзекутивного єї комітету) §. 14-им і що в тім часі вийдуть цісарські розпорядження в справі плат для державних слуг і плат для урядників державних залізниць. Виявляє ся, що §. 14-им будуть управильнені язикове питанє в Австрії і бюджет на 1900 рік. Виявляє ся, що австрійський парламентаризм рішено повисити на кілок і обходитись без него доти, доки австрійські народи не отямлять ся.

Здає ся, що за багато нараз виявило ся та що головну заслугу за всі ті прояви, рівнаючі ся систованю австрійської конституції, треба в цілости признати

німецькій лівіци. Оправдалось мабуть те, що ворожено в хвили, коли гр. Тун обіймав керму управу, що гр. Тун буде пробовати зробити парламент активним, а коли се не вдасть ся — управляти без парламенту.

Для поясненя теперішньої безпарламентарної ери треба дещо пригадати з недавньої бувальщини. Лікар, покликаний до недужого, питає звичайно, що хорий їв як жив, чи не гуляв за богато, чи не простудив ся? Причина, для якої конституція австрійська так тяжко занепала на здоровлю, мабуть дуже скомплікована. Генеза слабости датує ся ще з часів гр. Баденього. Тоді вже рішили Німці поставити Австрию до гори ногами, щоби лише прийти до власти. В тій цілі зведено більше ніж корчемні скандалі в самім парламенті, зруйновано достоїнство законодавного збору до тла і уличними демонстраціями заступлено конституційне житє в Австрії. Німцям до власти мала прийти в поміч обструкція in infinitum, а притім irredenta Germania і тайна конспірація з угорськими лібералами. Пос. Гогенбургер виявив тоді надію, що ся рецепта не заведе. Тимчасом вислід не відповів премісам. Обструкцію обходило правительство п'ятьразовим закритєм парламенту, в Німеччині станули в обороні Німців австрійських лише деякі університетські професори а Угорщина довгий час лявіровала. Не стало Андрашого з 1872 року, щоби валив кабінети австрійські. Не помогло пропаматне письмо, яке вірноконституційна німецька шляхта вислала на адресу Банфіого. Була ще надія, що Угри не пристануть на позапарламентарну угоду, та що при тій нагоді удасть ся лівіци захопити кабінет в свої руки. Тимчасом Банфі не дописав. Зіхавши з гр. Туном в Ішли, Банфі вдоволив ся угодою на основі §. 14-го. Мадари підняли бучу в угорським соймі. Кошут і Апоній подали

поза плечима руку німецькій обструкції. Здавалось, побіда близька. Банфіого повалено. Сель, «пацифікатор» Угорщини, мав спасти австрійських Німців. Він жеж був сердешним приятелем des kommanden Mannes, бар. Хлюмецького. Коли Сель вперше загостив до Відня, бар. Хлюмецький конферував з ним дуже довго. Сель поставив свою звісну формулку, котрою думав приперти гр. Туна до стіни і до уступленя. Бар. Хлюмецький явив ся ще недавно перед своїм відїздом до Корлових Варів, з візитою у Селя в палаті угорського міністерства у Відні. Здавалось — він переважить ситуацію в користь лівіци. Але Хлюмецький поїхав здоров на курацію, а Сель — зрадив лівіци, бо зрік ся і своєї формулки і пристав на §. 14.

Хто зробив сей Strich durch die Rechnung лівіци? — покаже ся небавом. Нині станули ми перед фактом, що обструкція виходить з порожними руками, а в розярєню кличе: обструкція usque ad delegationem, тисяч народних трибун, Угорщино, бережи ся, бо націоналізм австрійський перенесе ся небавом і в твої границі! А німецькому народови правлять німецькі трибуни: гр. Тун зрадив економічні інтереси Австрії, Сель диктує Австрії угоду, ми стали гельотами Угорщини!

Така була акція німецької лівіци, щоби лише довести до безпарламентарної ери. Побіч того пробовано розбити правницю. В тій цілі тероризовано католицьких людовців; в тій цілі бар. Хлюмецький подавав Полякам charte blanche, на котрій велів їм написати все, чого душа забажає, в тій цілі переговорював він з д-ром Зачком; в тій цілі подала лівіци в своїй програмі Полякам повну автономію; в тій цілі німецькі дневники зазіпнувались «бідними» Русинами в Галичині; в тій цілі і румунський посол Поповічі заклочав вже аліанс з Німцями в буковинським соймі; в

3 життя і гадок.

Молоко не мірить ся ліктем, а полотню літрою; як треба читати драматичні твори; сценічні аргументи; сценічні ефекти; закінченє «До Бразилії!», чому «Катря Чайківна» дістала першу нагороду; закопанський погорілець, а Данило; коли я дам себе переконати?

Відложив я вже перо, аж ось прочитав знов критику в фейлстоні «Діла», де між розбіркою «бразилійських» оповідань, доторкнено ся кількох драматургічних квестий. Автор сеї критики, здає ся, є того переконаня, що драматичний твір не повинен писати ся для сцени. Від драматичного твору вимагає ся, після єго думки, щоби в читаню він вийшов складно. Але в таким разі буде се хіба удраматизоване оповіданє, чи психольогічна студія і не осягне своєї цілі: викликаня вражівня на сцені. Драматичний писатель і не завдає собі труду передумувати: як се вийде в читаню, але завсїгда думає над тим: як се вийде на сцені. За одно представленє віддав би сотку покупців свого твору. Тому сей закид видає ся дуже дивний, а збили вже єго різні конкурси, що звичайно роблять велике — фiasco. Коли хочемо мати драматичну

літературу, то і навчім ся єї цїнити і мірити єї питомим єї мірилом.

З другої-ж сторони треба і уміти читати драми. Оно дуже трудно а часом і неможливо в читаню представити собі цілу єю ситуацію, яка виходить в дійсности. Бо автор пропускає цілий сей жанр, на тлі якого веде ся акція, і в книжці лишають ся тільки слова ділаючих осіб, мовби контури акції. І так пр. в «Бразилії» видаєсь критикови неоправданим зворот Якимчука, що випродавши ся, таки остає ся в краю. Справді, що аргументи Данила (провідника читальників і нареченого єго дочки), єго рішуче пошарпанє і подоптанє готової шіфкарти не могли би переконати бразилійчика. Але той Данило виступає з силою цілого гурту читальників. Они самим своїм приходом (чого не можна відчути, читаючи з книжки) викликають сильне вражєня на бразилійцях. У книжці пісня «Щастє нам Боже, щастє нам, щастє!» пропадає незапримічена у скобках, як байдужна примітка автора. На сцені она стає сильним аргументом, зрозумілим для кожного видця. Єї послідні слова: «Нуже, братя, нуж ділати, поки час ще перед нами, аби сьвіту показати, що ми еще Русинами!» — відбивають ся голосним гомоном в грудях рускої громади. Також і дешево купно обійєтя від ємігранта і надія на крам-

ницю може спонукати єй Якимчука лишити ся в краю. А вкінці і арештованє аєнта...

Вправді критик з Коцюбинчиків переконаний, що таке арештованє може для селян стати хіба противним аргументом, але се лише може єго власний, розполітикований дух доглядів такої тенденції. Бо так дивлячи ся «без тенденції», оком щоденної буднини, арештованє чоловіка завсїгда толкуємо на єго некористь. Чи на торзі забере шандар якого «пташка», чи веде єго через улицу, чи заарештує в селі, то ніхто прецінь, а також і наш сільський наїд, не буде в нім якогось мученика добачати, лише мошенника. А сей єміграційний аєнт був вже достаточо здемаскований Данилом і власними коншахтами з коршмарем, щоби єго арештованє в очах селян не видалось мучеництвом за якусь добру справу.

Отсе є сценічні аргументи, яких звичайно читаючі критики не увзглядняють. А так само поводять ся і супротив «сценічних ефектів». Таким сценічним ефектом називають напружену ситуацію, придуману лише в тій цілі, щоби викликати вражєня на сцені. Коли се діє ся на кошт природности ситуації, або льогіки здорового розуму, тоді критика має цілковиту слушність, гудячи такий ефект. Але і в тім згляді мусить зробити деякі концесії драматургови,

тій цілі голосять німецькі дневники про розбите «Славянського Союзу»; в тій цілі дають Німці повну автономію і Дальмації.

Все порушено, нічого не занедбано. А результат? — безпарламентарна ера. Інтрига розбилась о здоровий розум рішаючих сфер і консеквенцію правди.

Вісти з Товариства „Просьвіти“.

Головний Виділ Товариства «Просьвіта» у Львові скликає отсим на підставі § 23. статута товариства віче господарске задля наради над справами просьвітно-економічними в Бережанах в четвер дня 29 і ст. червня 1899 в льокалі «Католицкого Дому» точно о 10. годині рано. О 9. годині рано відбуде ся торжественне богослуженє в місцевій церкві. Порядок нарад віча: 1) Привітне слово заступника голови Товариства «Просьвіта». 1) Привітанє учасників віча головою місцевого комітету. 3) Реферат економічний д-ра Костя Левицкого. 4) Реферат господарский агронома Василя Короля. Кождий член Товариства «Просьвіта» при вступі на салю нарад одержить безплатно один жереб (льос), а по закінченю нарад наступить вильосованє і роздача знарядів господарских, закуплених Головним Виділом Товариства «Просьвіта». О 4. годині пополудни відбудуть ся перші загальні збори філії Товариства «Просьвіта» в Бережанах. З уваги на велике значінє справи економічного піднесеня нашого руского народу, запрошуємо всіх Вп. Членів Товариства «Просьвіта» а передовсім Дорогих Братів хліборобів до численної і поважної участи в тім вічу господарским.

В місяці маю сего року подано до намістництва донесеня о заснованю нових читалень «Просьвіти» в отсих 8 громадах: 1) В повіті Долина: Розточки; 2) пов. Дрогобич: Дрогобич на передмістю Зваричкім; 3) пов. Жидачів: Розділ; 4) пов. Жовква: Мокротин; 5) пов. Золочів: Шинколиси; 6) пов. Стрий: Плаве; 7) пов. Тернопіль: Денисів; 8) пов. Товмач: Слобідка. Всіх читалень Просьвіти заложених або закладаючих ся і до намістництва зголошених було з кінцем мая с. р. 779.

Дня 29. н. ст. червня відбудуть ся о год. 1. по полудни на приходстві в Раві рускій загальні збори членів філії «Просьвіти» з таким порядком дневним: 1) справозданє уступаючого виділу, 2) справозданє касове, 3) реферат господарский о. Ем. Гриневецкого, 4) реферат просьвітний о. І. Кипріяна, 5) вибір нового виділу, 6) внесенє членів. Перед зборами о год. 6½ рано Служба Божа.

Дня 15. н. ст. мая с. р. відбуло ся отворенє читальні «Просьвіти» в Вишневі, рогагиньского повіта. По промовах, котрими пояснено цілє читальні і заохочувано до вступ-

леня в члени, приступило відразу 80 членів, а з того мужчин 42, жінок 5, парубків 20 і дівчат 13. Читальня містять ся в домі громадским котрий побудовано на памятку 50-літнього ювілею цїсаря Франц Йосифа.

Дня 28. мая с. р. відбуло ся торжественне отворенє читальні «Просьвіти» в Городовичах повіта староміського. Коло заснованя читальні найбільше потрудив ся ч. Дмитро Щерба, півець церковний і агент «Двістра», котрий також є писарем громадским. Збори отворив парох з Фельштина о. Ап. Менціньский, до котрого парохії Городовичі належать. Председателем зборів вибрано о. Яворского із Стрільбич. В імени Головного виділу «Просьвіти» повітаві зібраних о. Ортиньский, катихит учительської семінарії в Самборі, яко висланик філії самбірської. Потім промовив п. Банах, учитель при рускій школі в Самборі. Від хирівської читальні промовив о. Червняньский, сотрудник з Хирова, а о. Яворский пояснив статут і наступили вписи членів. Всіх вписало ся понад 50, як на мале село Городовичі число досить значне. — При читальні отворено заразом склеп і він дуже гарно розвиває ся. Від 24. марта до 10. мая було 57 зр. чистого приходу.

Наші гріхи.

(Допись з України).

Нехай який небудь цікавий турист забавив би побачити на Україні такого Українця, людину інтелігентну, який на запит того: — до якої народности ви належите? — відповів би: — я Українець, — то чи і знайшов — би він такого? Навряд!

Сміливо можно скасати, що не знайде ся ані одного повітового міста на Україні, щоб в йому то не було-б нехай хоч би одного переконаного Українця, але пійди-ж найди там його! Вгадай де то там де небудь такий є! Випадково хиба тільки його натрапити і можно.

В великих центрах, як Харків, Полтава, Херсон, Одесса, Київ то що, існують по де кілька, як де то і десятків таких людей, які звуть себе, або гадають про себе, що вони суть Українці, що вони щирі сини своєї неньки, які мають у себе дозволений цензурою там Шевченка, Енеїду Котляревского й деякі інші твори наших клясиків, цїтирвати навіть вони їх можуть при випадці, — але незнаючи того, ніби пошукай їх, хоч одного такого знайди. Я право кажу, що і в день з ліхтарем, мовляв, ні одного з них ніхто не знайде. Та куди там! І не погадаєш де то кождий з них сидить собі, ховаєть ся...

Організації купкової у нас нігде ані якої; на підставі статутів то такої звичайно у нас ніякої і бути не може. Самовільнож гуртовати ся дуже небезпечно і зовсім з усіх боків не можна. Така подія на око кожного урядовця то

вже є з'організований сепаратизм, а у нас навіть тїнь тільки його то вже караєть ся і тюрмою, і Сибірю, та навіть і каторгою. Істнує закон, що на вулиці скуплювати ся більше, здаєть ся трех людей не можна, а то вже буде сходка, то вже протизаконна подія і ми боїмо ся на підставі цього стрічати ся на вулиці більше, як з двома своїми знаймими. З вулиці-ж то та бязкість переходить з нами й у наші хати. Через те ми і до себе не пускаємо більше одного, або двох тих, кого ми звемо своїми земляками. Зійдемо ся оттак іноді ми, позачиняємо ся тоді, вікна позатулюємо, та й сидимо... мовчки, бо балакати про віщо небудь і боїмо ся, та й не дарма, бо-ж, гляди, хто небудь підслухає яке небудь слово, то тоді і Боже спаси, і не одбере ш ся халени.

Нарешті то у нас доходить до того, що ми Українці один одного починаємо боїти ся, ховаємо ся навіть один від одного, а є межі нами і такі ще патріоти, які ось як би залюбки сховали ся-б і самі від себе, як би тільки яка небудь надприродна до того змога-б їм була.

Оттак всі у нас, загально всі наші старші. Повинен обмовити ся, що і тут звичайно, як й усюди є і виїмки, але вони тільки виключки і собою правила не роблють, то про них і казати нічого.

Молодіж наша з оттакими своїми старшими залишаєть ся без усякої потрібної їй поради де в чому богацько, нудить ся вона через те, хитаєть ся туди і сюди і що найбільше, ненаходячи для себе якого небудь поживного вихода на рідному ґрунті, кидаєть ся з своєю енергією до справ чужих, іноді то за для неї і лихих, іноді то навіть і зовсім згубних. Де-ж які, менше енергічні, то з за молоду ще ввійдуть вже в коло оттаке тих старих і залазять собі на все своє житя у свою стріху, та мучать ся там через те, що вони Українці, до самої своєї смерти.

Оттака у нас деморалізація! Оттакі ми лихі патріоти! І хто-б сказав, що предки наші, та ще і не так — то і далекі, були такі енергічні, такі хоробрі вояки, ті козаки, які тілом своїм від азійців заборонили, і не тільки батьківщину власну, але і всіх сусідних народів. А ми? Ми зараз то не можемо попіклувати ся і сами об собі власно. Що до тіла нашого, то і не кажіть вже!.. За ради добробуту його ми і йменьня свого власного одкленути ся раді. Ми боїмо ся косоного погляду за те чигаєть щоб залучити собі ласки де кого, а через ту ласку і ласощів собі одержати як найбільше. Осе є й такі! Оттакі то, то аж кидають ся лиходіяти своїм народови: з'організуюють вони у нас свілки грамотности, звичайно не на своїй мові, розкидують книгозбірні по усюдах, в яких не буває ані одной української книжк. Щоб виправдати ся, щоб хоч троха як небудь обманити і себе і дру-

особливо на поли веселої комедії-шутки. Бо кожда шутка містить в собі і половину неправдоподібности, яку представляє нам у сьвітлі можливости. Ба, колиб Марка Твена хотів розбирати зі строгою льогікою, то найшов би в его творах такі божевільні, неправдоподібні видумки, що відсудив би его від всякого пантелику.

Мій критик каже, що докінченє «Бразилії» є вже лиш сцена і сцена, ані дрібки природи. Бо і прошуж собі представити ситуацію: Хата підвалена Мошком горить. З хати виносять люди хто що може вхопити. Іх одіж змочена і повалена, лица заогнили ся від спеки і наглої роботи. В поспіху хапаєсь кількох за легау річ, що і дитина винесла би легко, а другий надармо накликає, щоби ему помогли двигнути тягар, який він з місця не може рушити. У тім заколоті Данило виявляє свою енергію і притомність ума. Холодна кров не опускає его. Він всюди помагає, радить, розказує. Але его звінкий голос заглушають дикі крики з надвору. Там вже збігло ся ціле село і силує ся зльокалізувати огонь. Бож хата зараз туй коло церкви, а огонь мігби легко перекинути ся на дім божий. Давай води! Драбину!.. рубай стріху! — несесь далекий відгомін у шітьму ночі, освітлену лиш кровавим полумінєм пожежи. А понад все несе ся грізно, мов дріжучи з ляку, голос церковного дзвона.

Кілька хвилин — і хата опустіла. Добрі люди виратували весь добуток Якимчуків. За послід-

ним міхом, який винесли з крамниці, міг Данило сказати з лекшим сердцем: Не лишило ся нічо! Всього забрали! Але чи тому, що може его хата була обезпечена і він не бояв ся великої страти, чи вже таке завзяте обняло его на вид сего страшного доказу нелюдоської борби з життям о жите-бутє на рідній землі, Данило ще раз завернув ся від порога. Хоть вже стеля перетліла і стїни почали колихати ся від ударів сокир ратуючих сусідів, Данило вчинив ся, мов пертий якоюсь очайдушною силою. В его очах в цілій его поставі пробивала ся незломна якась постанова і певність себе. «Гориш тепер, ти бразилійска будо, — крикнув він до голих стін, — а з тобою най згорить Мошкова сила в селі! Ми збудуємо собі нову хату, на твердих підвалинах та з великими сьвітляними вікнами».

Сказав се і вибіг а на дворі приняла его в отверті рамена стрівожена жінка і вся родина. Почислили себе всіх і як в Шілеровій баладі сказали з радостією:

Was Feuers Wuth uns auch geraubt;

Sieh doch! uns fehlt kein teures Haupt!

Тепер то аж смачно читає ся. Так то написала Кибальчицова свою «Катрю Чайківну». У неї і соловейко ляцять і жаби гудуть і вітрець колише «гнучку» лозу — а серед тої «теплої» української ночі стоїть на леваді панночка поруч Михайла і з «нечутним» вздохом «ледви слідно спаленіла». За теж і одержала Кибальчицова першу нагороду на конкурсі, критика підносила

сей чар поезії твору, а на сцені — вийшо з того пшик! Ба, але за те читало ся критикам гарно. Колиб і я був так писав — то вже і то-то закінченє не булоб тільки «сцена і сцена» Бо чи в житю оно не правдоподібне? От, тепер веде ся в Кракові процес против властителя готелю в Законанім, що підчас того, коли его готель горів, він засїв собі до вина при столику в поблиській гостинниці, та ще і других припрошував. «Най горить буда — казав — я поставлю муровану». Але Данило відай не був «зікурований», тільки вже такий завзятий Русин-каторга, що хоть з него злучи шкіру, то ще шість лишить ся на нїм.

Але при тім всім се закінченє є справді сценічним ефектом. Я на него признам ся щиро, потрохи і гордий та з тугою вижидаю тої хвилини, коли то рускій театр з цілою майнінґівською прецизією введе его на сцену. Аж колиб тоді се закінченє зробило фiasco, я дав би себе переконати і справді — научив би ся чогось. А поки що, коли критика здає собі справу лише зі слів, писаних не для читаня, а для сцени, мушу припускати, що ся критика не пожурила ся о те все was drum und dran ist, що не представила собі плястично ситуації — лише видає осуд з поверховного читаня.

тих, вони кажуть, що наука на всякому язиці однакова і в ліс она ніколи не поведе. Але вони забувають, що наука одно, а грамота друге і що ми-ж очевидячки бачимо, як ця у нас чужа грамота неодмінно веде всіх наших людей в ліс, та ще і в дрімучий таким робом ми за добробуту власного стаємо аж у перешкоді гарним силкуваням всіх наших небогацьких тих діячів, справедливих патріотів, ми їм перешкадаємо у всему і навпак власними своїми руками за шмат гнилої ковбаси видаємо їх на поталу всім ворогам. Гидкі, о які-ж то гидкі ми!

Irsesquae.

З політичного поля.

Linzer Volksblatt хоче знати, що державна рада буде скликана в другій половині вересня. Симчасом скличе гр. Тун екз. комітет правниці, а відтак мав би зіткнутися з деякими представителями лівиці, щоби їх спонукати до залишення обструкції бодай на час, коли угорська угода, піднесена на основі § 14-го до закону, стане на деннім порядку державної ради. Воєніа, нотуючи сю вість, сумніває ся, чи найде ся посеред лівиці яке сторонництво, котре би схотіло одобрити угоду.

Reichsweltg ворожить, що правительтво примініть небавом § 14. до закону о державних слугах. З 1. серпня мали би державні слуги одержати висші плати. На жовтень заповідає Reichsweltg закон о підвищенню плат урядникам державних залізниць, а осінні делеґації займуть ся відвишкою гаж візкових. Висші гажі мали би увійти в жите з 1. січня 1900 р.

Краківський Czas думає, що тепер правниці ще тісніше звяже ся з гр. Туном і що сим способом становище гр. Туна буде ще більше скріплене. Рішаючі сфери оцінили льояльне становище правниці в часі угорської кризи.

Slovenec заповідає, що гр. Тун возьме ся тепер з всею енергією до поладнання язикового питання. Однакож голова чеського клубу, др. Енгель, перестерігає рівночасно в своїм органі Hlas od Vlnika гр. Туна перед видачею язикового закону на основі § 14. Він грозить навіть правительству опозицією(?).

В кінці Grazer Volksblatt бажає, щоби правительтво взялось тепер за приєднане(?) Німців і то з розказу — корони.

З'їзд моравских послів відбув ся в Берні 17. червня. На зборах явилось 24 чеських послів. Зборам проводив пос. Тучек. Реферат обняв пос. Странський. По обговоренню положення прийнято резолюцію, в котрій сказано, що чеські делеґати до перманентної уговоної комісії моравского союму мають в найкоротшім часі поспитати німецьких делеґатів, яке становище они займають до програми лівиці? Програму лівиці узнано яко діаметрально противну інтересам держави, яко неґацію рівноправности і рівновартности австрійских народів, яко антиавстрійську радикальну і ексцентричну, котру не можна брати серіо, котра змагає лише до гегемонії над Славянами, є пустою демонстрацією і для Австрії погубною.

Воєніа велить собі писати з Відня (аж тепер?), що в часі засідання екз. комітету правниці (6. червня) зібрані (?) у Відні словінські і хорватські послы рішили(?), на пернім засіданню державної ради в осени зложити заяву, що они виступають з «Славянського Союзу» а тим самим і з теперішньої парламентарної більшости, а то з огляду на послідні пригоди в соймах горичкім, істрийскім і триєстинскім. Після Воєніа-ї сецесіоністти з правниці мали би сполучитись з групою Вольфа(1). Вість сю нотуємо за дла єї ориґінальности. Від себе можемо сказати, що нам принайменше зовсім не відомо, щоби в перших днях червня словінські та хорватські послы зібрани ся на які-небудь наради у Відні в справі виступлення з «Союзу». Нам звісно лише, що пос. Повше як і пос. Барвінський упінули ся на зборах екз. комітету правниці о переведенє програми правниці, а іменно о управильненє язикових відносин у всіх коронних краях рівночасно. Вість Воєніа-ї не має проте ніякої реальної підстави.

Фінансова і економічна комісія угорского союму трудять ся над уговорними предложениями з великим успіхом. Сель і Люкач загостили в неділю до Відня, щоби покінчити переговори з

австро-угорским банком. Управляюча рада банку жадає мабуть за кожний рік винагороди 1-3 мільона зр., наколи би привілей банку погас скорше (в 1907 р.), ніж в 1910 році. Вість про уступленє Люкача не оправдує ся.

Віденські ліберали, націоналі і соціальні демократи подали собі руки, щоби спільними силами повалити Люеґера. Предметом атаків є ухвалена долішно-австрійским соймом виборча ординація для ради міста Відня. Ординація ся запевнює антисемітам більшість в трех куриях, а лише в четвертій дає соціалістам можливість, вибрати свою репрезентацію. В минулий четвер відбулись збори націоналів в сали zu den drei Engeln, з котрих то зборів ножами прогнано антисемітів. В неділю устроїли соціалісти 55 зборів з протестами проти нової виборчої ординації.

Поанкаре не зложив нового кабінету і зрік ся своєї місці. Єму не повелось приборкати радикальнійші фракції. В слід за тим поручив Любе зложити кабінет Вальдекови-Руссо. Оправдує ся вість, що радикали настають на так зв. ліквідацію процесу Драйфуса, с. є. домагають ся, щоби будучий кабінет безпощадно виступив проти всіх личностей, що були вмішані в засуд Драйфуса. Корабель Сфаке має вже в сю середу прибути з Драйфусом до Бресту, а нова розправа в Рен має відбутися в другій половині липня.

В італійскім парламенті станув на деннім порядку новий регулямін на побороте обструкції. Пелю зробив з сего, як і з принята §. 1. проєкту до політичного закону (о праві заборони зборів і сходин, небезпечних для прилюдного ладу через поліцію) справу довіря для себе. Парламент прийняв обі справи 180 голосами проти 113. Лондонський Temps доносить, що китайська цариця згодить ся на відступленє Італії одної пристани.

З Крети виселило ся доси 22.000 Магометан, мимо того, що кн. Юрій заняв ся їх долею.

Гр. Голуховский вислав до в. Порти приязну ноту в справі нарушеня сербської границі під Яблонцею через Альбанців. Султан заручив Сербії, що вишле своїх комісарів, котрі спільно з сербскими мали би розслідити цілу пригоду на місці. З Вірменії і з Сирії надходять вісти про нові розрухи. Наколи зважимо що в Арабії, в Македонії (в Прилепі) в Сирії і на сербській границі прийшло на днях рівночасно майже до збройних стріч, то мимохіть насуває ся мисль, чи всі ті движеня не стоять з собою в звязи?

Справа Трансвальска буде мабуть мирно поладнана. Кріґер клонить ся до того, щоби Йітлендерам дати під деякими услівями право вибору до Volksraad-у, а Англія мимо воєнного успособлення міністра кольовій, Чемберлена, не хоче війни з Трансвалем.

З Манілі доносять, що на днях прийшло під Сан Фернандо до воєнної стрічи між ген. Отісом а Таґалями, котрими проводив сам Аґвінальдо. Таґалів відперто з значними втратами. Се однакож не покінчить війни. Тисяч островів і островців филипинских годі буде Американцям підбити. Таґальове не узнавали ніколи власти Іспанії в цілости. Лише деякі місцевости на Люзоні, Мінданао, Параґва і Негрос слухали Іспанців. Американці посіли по девяти місяцях війни Манілю, відтак Мальольос і Сан Фернандо. Таґальове сконцентрували ся в Каґаяні і Ізабелі. Тепер, як видко, виступили Таґальове офензивно, наколи прийшло до бою під Сан Фернандо. Таґальове нищать всі плянтації і села, подібно як колись Росіяни в часах походу Наполеона на Москву. Хороби десяткують Американців більше, ніж війна.

Новинки.

— Міністер судівництва др. Рубер приїде сего тижня до Львова мабуть в пятницю і в товаристві радника Шковрона і інспектора судів для всхідної Галичини Кріґфельда удасть ся на візитацію судів окружних. З тої причини виїзд намістника назначений на 22. с. м. відложеной на пізнійше.

— Прекопізация еп. Куїловского на львівского митрополита і еп. Шептицького на станіславський престол відбула ся в Римі на консисторії дня 19. с. м. На т.м. консисторії св. Отець іме-

нував 11 кардиналів та прекопізував багато архієпископів і єпископів.

— Зміни в політичних урядах. Президент міністрів яко управитель міністерства справ внутрішних поручив старшому комісареві повітовому А. Гродкому управу староства в Рогатині, а рівночасно заіменовав повітових комісарів: Ю. Федоровича, І. Вельцого і В. Оссолінського старшими комісарами повітовими.

— В память IV. роковин смерті Михайла П. Драгоманова відбудуть ся заходом українсько-руської академічної молодіжи вечериці дня 26. червня н. ст. в льокалі товариства «Руска Бесіда» у Львові. Вступ безплатний за запрошеннями. Подрібна програма подана на запрошенях.

— З Руского Товариства педагоґічного у Львові. Позаяк виділ Руского Тов. пед. має при кінці червня остаточно поладити справу інституту дівочого у Львові; тому Виділ просить Вп. Родимців, щоби по можности відвортною поштою повідомили виділ карткою кореспонденцією: хто і кілька дівчат думає в інституті сім помістити.

— Франтішек Ржегорж звістний у нас і загально цінений етноґраф і збирач галицько-руських витворів домашнього промислу і народної культури, загостить до Галичини з початком липня. Цілю єго подорожи є придбати для пражского музею нові окази з галицької Руси. Я тепер цілком занятий, пише нам з Праги — своєю об'їздкою, яку виконаю по вашій галицькій Руси. В наших музеях є сумна наглядність славянської байдужности. Знаємо ліпше Япанію і Хіну, чим своїх найблизших, славянских кривняків. На тім то практичнім поли я вже дещо зробив, але оно ще далеко не досягає мого ідеала. Сеголітною поїздкою опять маю до него приблизити ся. Я радий би свій руский відділ доповнити збіркою, що представляла би церковну штуку Русинів. Переговорюю про закупно іконостасу зі старої церкви в Ягольниці. Однак доселі ще не одержав відповіди. Чейже надійде. Моя подорож лише тоді зможе видати добрі висліди, коли найду прихильність і заінересованє між Вами. Особливо оо. духовники можуть прислужити ся сему спільному славянському ділу звертаючи увагу на вивішені нераз на піддашу, або покинені на поді, старі образи і частини орнаменту з іконостасів та оltарів. Колиб схотіли заінересувати ся тим і повідомити мене, ті предмети найшли би відповідне місце в музею і охоронили би ся від знищеня. З Праги виїду 5 липня, а моя подорож потриває коло 4-ох тижнів. Тішу ся вже на неї». Витаємо щиро заповіджений приїзд милого гостя і не сумніваєм ся, що зі всіх сторін стріне ся між галицькими братами-Русинами з давню сердечністю і учинністю.

— Самоубийства. Вчера о годині 1/2 8 вечером відобраз собі жите вистрілом з револьвера 26-літній студент медицини IV. року Антін Ювичинський при ул. Калічій ч. 9. Самоубийник лишив лист до свого стрія, заосмотрений пятьма чорними печатками. — В неділю вечером відобраз собі жите вистрілом з револьвера музик Радзішевский. Причина самоубийства невідомо.

— В справі каси ошадности. Судия слідчий закінчив слідство дотично діяльности тої інституції в відділі банково-векслевім. Коли однак показало ся, що надужитя були також в відділі гіпотечнім, судия слідчий заняв ся тепер діяльностью п. Зіми і єго товаришів в тім напрямі.

— Не знати, о скілько в сім правди? Говорять що звівний Кратер не відразу здефравдував гроші, але дав намовити ся спекулянтам до якихсь газардових підприємств і на тім стратив свої і чужі гроші.

— Дефравдації ввійшли так в моду, що що дня можна почути про того рода геройські подвиги. Найбільше тої благодати є в Галичині, а головню в єї столиці. От сими днями смиренний раб божий Станіслав Новаковский, дияктар у нотаря п. Осипа Онишкевича забрав з бюрка свого добродія 250 зр. і щез без сліду.

— Клопіт з божевільною. З Зофіївки повідомлено в суботу стацию ратункову, що якась Катерина Гайцман, що вийшла недавно з Кульпаркова яко вилічена, бігає по тамошних пасовисках цілком гола. Висланий віз ратунковий довго мусів чекати, поки функціонарі стациї змогли зловити ту бідачку, бо треба було урядити формальну нагітку. Остаточню відставлено єї до головного шпиталю.

— В рові що іде вздовж улиці Замкової найдено підкиненого трупа шестимісячної дитини. Дитина була завинена в червону вовняну хустку. Заряджено слідство проти звірської матери.

— Штука, яких мало! Нагороджену конкурсовою премією штуку П. Новинського названу «Біла голубка», виставили оноді в Кракові. Штука складає ся не з меньше як з 29 удраматизованих сцен. Режисерія зредукувала ті відслони на половину, але все таки представленє трвало 4 1/2 годин.

— З дирекції ц. к. залізниць державних. З днем 15. червня с. р. одержав потяг поспішний

ч. 4. нове получене на шляхах залізничі північної до Праги чорез Рятів-Оломунець-Требова (Bohm. Tribau), а то в наслідок заведеня нових потягів особових ч. 1124 переходячих межі Преровом а Оломунцем, на разі лише до кінця вересня с. р.

— Гімназист з VII. клясою прийше на час вакацій лекцію на селі. Зголошеня з услівями на адр. >М. Л. Львів, post. rest., головна почта.<

— Дрібні вісти. Ректором львівського університету на рік 1899/900 вибраний проф. церковного права др. Володислав Абрагам. — Королева саска упала оноді в Сібілнорт (під Дрезном) і віднесла рану в голові. — В віденськїм університеті відбула ся sub auspiciis imperatoris промоція бр. Блюменкрона на доктора філософії.

КОНКУРС.

Виділ >Рускої Бесіди< у Львові розписує конкурс на посаду самостійного директора руско-народного театру. Поданя належить вносити на письмі до 30. н. ст. червня 1899 р. до Виділу: >Руска Бесіда< у Львові, Ринок ч. 10., де можна також отримати близші інформації.

Львів 25. мая 1899.

„Руска Бесіда“ у Львові.

Телеграми.

Відень, 20. червня. Цісар, простудившись в п'ятницю при об'їзді міської залізничі вздовж Віденки, занепав на так званий >пристріг< (Nehenschuss), ревматичний біль в крижах і мусить через якийсь час полежати в постелі. Всяка небезпечність виключена. Ще оноді приїхав цісар з Шенбруну до бургу і поладнав біжучі справи. Аж під вечер в неділю лікарі Відергофер і Керцль зборонили цісареві всякого руху. Вчера однакж приймав цісар генерал-ад'ютанта Боль-

фраса і підписував предложені акти. Заповіджені на понеділок (19. червня) звичайні авдієнції відкликано, рівнож і відкликано заповіджені на нині як і на п'ятницю та суботу перегляди війск в Бруку. Цісар чує ся зовсім здоровим.

Відень, 20. червня. Вість про приїзд Селя і Люкача в неділю до Відня показала ся без'основною. Те лише певне, що генеральна рада австро-угорського банку відбула вчера довірочне засідане в справі управильнення відносин банку до обох правительств. Оба правительства вишплють ідентичні ноти до управи банку в справі нової умови.

Відень, 20. червня. Всякі вісти про реконструкцію австрійського кабінету в дусі правичі треба поки-що приймати з резервою. На днях подали віденські дневники вість про уступлене гр. Біляндта і Віттека.

Париж, 20. червня. Палата посольська і сенат відбули вчера формальні засіданя і відročились до середи і четверга. Любе передав в суботу місію утвореня нового кабінету Вальдекови-Руссо. Однакж вчера вечером заявив Вальдек Любетови, що він не в силі зложити новий кабінет. Причина невдачі лежить в тім, що теперішній міністер війни, Кранц, не хотів вступити до нового кабінету. Імовірно буде тепер Любе рефлектувати на міністра заграничних справ Делькассого або на Сарієна. Ситуація досить поважна. — Час приїзду Драйфуса до Бресту рішено задержати в тайні.

Білгород, 20. червня. На границі турецькїй спокійно. Вість про другий напад Альбанців неправдива.

Всілякі
КУПОНИ
і
вильосовані
цінні папері

виплачує без потрученя
провізії або коптів

Контора виміни
і ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним Вирєсв. Митроп. і Прєсв. Еп. Ординариатам всіх трєх єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі звариди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих огневиx.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи >Дністра< дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпрєволочно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси >Дністра< приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через >Дністеръ< в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту >Дністеръ<, стоваришенє в обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опрєцентованя від членів і третих осіб по 4 1/2% до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опрєцентовані по 4%. Уділ членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в >Дністеръ<. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів >Дністра<, приймає ся

Львів, ринок ч. 10. (дім >Просьвіти<).

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкогo еміграційногo руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільськогo житя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. На поchtову оплату 5 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5 актах з другої половини XVI віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 55 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5 актах з міського побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10. Львів. У Львові набути можна в Ставропігійскій книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезия, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильнійше узгляднюване артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор. Видавець: М. Заячківский, Львів, уліця Зибликєвича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Свѣтло церковне

впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ІІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірєних цінах.

78—?

Дмитро Затурский

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дїтїй

у Львові, уліця Копєрника ч. 5.

Виріб тєваллий. і елєгантний Ціни умірєні. Замовленя з провінції залагоджує відворотною поchtою.

140

Гімназист

з VII. клясою

приймає на час вакацій лекцію на селі.

Зголошеня з услівями на адр. >М. Л., Львів, post. rest. головна почта.<